

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет агротехнологій та екології
КАФЕДРА ЗАХИСТ РОСЛИН**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАХИСТ ПЛОДООВОЧЕВИХ КУЛЬТУР**

освітньо-професійна програма	Захист і карантин рослин
спеціальність	202 Захист і карантин рослин
галузь знань	20 Аграрні науки і продовольство
освітній ступінь	бакалавр

Розробник: Наталія НЕЧИПОРЕНКО,
к. с.-г. н., доцент кафедри захист рослин

Гарант ОПП: Ганна ПОСПЄЛОВА,
к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри захист рослин

Полтава
2022

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	Захист плодоовочевих культур
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова
Назва структурного підрозділу:	Кафедра захист рослин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Наталія Нечипоренко , к. с.-г. н. Контакти: каб. 75, навчальний корпус № 1E-mail: nataliia.necheporenko@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин <i>ОПП Захист і карантин рослин</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни відповідного рівня, що передують вивченню навчальної дисципліни: ботаніка, фізіологія рослин, загальна ентомологія, загальна фітопатологія, основи наукових досліджень в захисті рослин, сільськогосподарська фітопатологія, сільськогосподарська ентомологія, землеробство.

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Захист плодоовочевих культур» дозволяє формувати теоретичні знання щодо сучасних методик виявлення та обліку шкідливих організмів в агроценозах плодоовочевих культур, вивчення їх еколого-біологічних особливостей та економічних порогів шкідливості, щодо організації та оптимізації заходів захисту плодоовочевих культур від шкідливих організмів, що ґрунтуються на комплексному поєднанні агротехнічних, біологічних, імунологічних методів, а також раціональному застосуванні хімічних засобів захисту рослин.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти системи знань і умінь щодо організації та оптимізації систем захисту плодоовочевих культур від шкідливих організмів, що ґрунтуються на врахуванні еколого-біологічних характеристик шкідливих організмів та комплексному поєднанні агротехнічних, біологічних та імунологічних методів, та раціональному застосуванні хімічних засобів захисту рослин.

Основні завдання навчальної дисципліни:

– дати ґрунтовні знання щодо шкідливих організмів в агроценозах плодоовочевих культур, їх еколого-біологічних особливостей та економічних

порогів шкідливості;

– напрацювати навички щодо розробки інтегрованих систем захисту плодовоовочевих культур, з урахуванням параметрів екології, економіки, якісних показників продукції та безпеки.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові:

ФК 1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами.

ФК 8. Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля.

Програмні результати навчання, ПРН:

ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття

ПРН 8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.

Програма та структура навчальної дисципліни **Структура (тематичний план) навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 2023КР_бд_2022			
	усього	у тому числі		
л		лаб.	с.р.	
Тема 1. Методи захисту плодовоовочевих культур від шкідливих організмів.	12	2	2	8
Тема 2. Захист зерняткових плодових культур від шкідливих організмів.	12	2	2	8
Тема 3. Захист кісточкових плодових культур від шкідливих організмів.	12	2	2	8
Тема 4. Захист ягідних культур від шкідливих організмів.	12	2	2	8
Тема 5. Захист овочевих культур родини	11	1	2	8

пасльонових від шкідливих організмів.				
Тема 6. Захист овочевих культур родин гарбузових від шкідливих організмів.	12	2	2	8
Тема 7. Захист столових коренеплодів від шкідливих організмів.	11	1	2	8
Тема 8. Захист цибулинних овочевих культур від шкідливих організмів.	13	1	4	8
Тема 9. Захист овочевих культур родини капустяних від шкідливих організмів.	11	1	2	8
Тема 10. Захист овочевих культур захищеного ґрунту від шкідливих організмів.	14	2	4	8
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувача вищої освіти			Разом
	опитування	виконання лабораторних занять та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи	
ПРН 6	15	15	20	50
ПРН 8	15	15	20	50
Разом	30	30	40	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(2023КР_бд_2022)

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування за темами теоретичного матеріалу	Виконання завдань на лабораторних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Методи захисту плодоовочевих культур від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 2. Захист зерняткових плодівих культур від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 3. Захист кісточкових плодівих культур від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 4. Захист ягідних культур від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 5. Захист овочевих культур родини пасльонових від шкідливих організмів	3	3	4	10

Тема 6. Захист овочевих культур родини гарбузових від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 7. Захист столових коренеплодів від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 8. Захист цибулевих овочевих культур від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 9. Захист овочевих культур родини капустинних від шкідливих організмів	3	3	4	10
Тема 10. Захист овочевих культур захищеного ґрунту від шкідливих організмів	3	3	4	10
Разом	30	30	40	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Обов'язковим є відвідування занять і активна участь у обговоренні навчальних матеріалів. Завдання, передбачені робочою програмою, повинні виконуватися у заплановані терміни в повному обсязі. В процесі опрацювання теоретичних матеріалів відповідно до тем лабораторних занять чи виконання завдань із самостійної роботи допускається використання телефонів та комп'ютерних засобів. Залучення названих технічних засобів здобувачем вищої освіти в процесі опитування на заняттях та підсумкового контролю не допускається.

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Дедлайни та перескладання: Завдання лабораторних робіт, звіти з лабораторних робіт, завдання з самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (–25%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації відповідно до навчальних тем.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Артеменко Л.В., Федорчук М.І., Швець О.О. Захист овочевих і

баштанних культур від хвороб. Херсон: ТОВ ТФ «Тімекс», 2008. 68 с.

2. Білик М. П., Євтушенко М. Д., Марютін Ф. М. Захист овочевих культур від хвороб ішкідників у закритому ґрунті. Харків: Еспада, 2003. 459 с.

3. Гіль Л. С., Пашковський А. І., Суліма Л. Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту: Навч. посіб. Ч. 2. Відкритий ґрунт. Вінниця : Нова кн., 2008. 312 с.

4. Гіль Л. С., Пашковський А. І., Суліма Л.Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту : Навч. посіб. Ч. 1. Закритий ґрунт. Вінниця: Нова кн., 2008. 367 с.

5. Дядечко М. П., Падій М. М., Шелестова В. С. Біологічний захист рослин. Біла Церква, 2001. 311с.

6. Інтегрований захист рослин [В. М. Писаренко, М. А. Піщаленко, Г. Д. Поспєлова, О. О. Горб, Коваленко Н. П., О. Л. Шерстюк]. Полтава, 2020. 245 с.

7. Косилович Г. О., Коханець О. М. Інтегрований захист рослин: Навч. посіб. Львів:Львівський національний аграрний університет, 2010. 165 с.

8. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: навч. посіб. [В. П. Туренко, М. О. Білик, А. В. Кулєшов та ін., за ред. д-ра с.-г. наук, проф. В. П. Туренка, канд. біол. наук, доц. М. О. Білика: ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Вид. 2-ге, допов.]. Харків: Майдан, 2019. 330 с.

9. Лапа О. М., Дрозда В. Ф., Пшець Н. В. Екологічно безпечні інтенсивні технології вирощування та захисту овочевих культур. Київ, 2006. 182 с.

10. Лапа О. М., Дрозда В. Ф., Мельничук С. Д. Технологія вирощування та захисту саду. Київ, 2006. 96 с.

11. Марютін Ф. М., Пантелєєв В. К., Білін М. О. Фітопатологія: Навчальний посібник. За ред. проф. Ф. М. Марютіна. Харків: Еспада, 2008. 552 с.

12. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні [укладачі: Рафальський В.В., Ващенко В.М., Корецький А.П., Чайковська В.В.]. Київ: Юнівєст медіа, 2021. 1040 с.

13. Пересипкин В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія: підручник. Київ: аграрна освіта, 2000. 415 с.

14. Писаренко В. М., Писаренко П. В. Захист рослин: екологічно обґрунтовані системи. Полтава: Інтерграфіка, 2002. 353 с.

15. Писаренко В. М., Писаренко П. В. Захист рослин: Фітосанітарний моніторинг. Методи захисту рослин. Інтегрований захист рослин: Навч. посіб. Полтава, 2007. 256 с.

16. Покозій Й. Т., Писаренко В. М., Довгань С. В. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур: підручник. Київ: Аграрна освіта, 2010. 223 с.

17. Практикум з моніторингу шкідників сільськогосподарських культур [А. В. Кулєшов, М.О.Білик, С. В. Станкевич, І. В. Забродіна. Харків: ХНАУ, 2016. 206 с.

18. Сільськогосподарська ентомологія: підручник [Г. В. Байдик, Є. М. Білецький, М. О. Білик, М. Д. Євтушенко, О. В. Захаренко, Б. М. Литвинов,

І. П. Леженіна, В. І. Опаренко, Л. Я. Сіроус, В. О. Чумак, Г. І. Шаруда, Д. Д. Ощук]. Київ: Вищ. освіта, 2005. 511 с.

19. Стратегія і тактика захисту рослин. т.1. Стратегія [під редакцією академіка НААН України, д.б.н., проф. В. П. Федоренка]. К.: Альфа-стевія, 2012. 500 с.

20. Стратегія і тактика захисту рослин. т.2. Тактика [під редакцією академіка НААН України, д.б.н., проф. В. П. Федоренка]. К.: Альфа-стевія, 2012. 792 с.

21. Фітопатологія: Підручник [І. Л. Марков, О. В. Башта, Д. Т. Гентош, В. А. Глим'язний, О. П. Дерменко, Є. П. Черненко; за ред. І. Л. Маркова]. К.: Фенікс, 2016. 490 с.

22. Фітосанітарний моніторинг [М. М. Доля, Й. Т. Покозій, Р. М. Мамчур та ін.]. К.: ННЦ ІАЕ, 2004. 294 с.

23. Шевчук І. В. Сучасні методи захисту плодово-ягідних та овочевих культур від шкідливих організмів. Київ, 2003. 176 с.

24. Шкідники ягідних культур: Навчальний посібник [І. М. Мринський, В. В. Урсал, Т. М. Тимошук, О. А. Саюк, В. В. Воєводін; за ред. І. М. Мринського]. Київ: Інтерконтиненталь, 2018. 352 с.

25. Яновський Ю. П. Довідник із захисту плодових культур. Київ: Фенікс, 2019. 472 с.

Допоміжні:

1. Барабаш О. Ю. Овочівництво: підручник. Київ: Вища школа, 1994. 374 с.
2. Методики випробування і застосування пестицидів. За ред. С. О. Трибеля. Київ: Світ, 2001. 446 с.
3. Станчева Й. Атлас болезней сельскохозяйственных культур. 1. Болезни овощных культур. София-Москва: Pensoft, 2001. 173 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Закон України «Про захист рослин».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14#Text> _____ (дата звернення: 1.08.2020).
 2. Шкідники овочевих культур. URL: <https://semena.cc/blog/uk/shkidniki-ovochiv/>.
 3. Захист овочевих і баштанних культур від хвороб. URL: <https://buklib.net/books/34609/>.
 4. Шкідники плодових культур URL: <https://buklib.net/books/34528/>.
 5. Визначник хвороб саду. URL: https://www.syngenta.ua/sites/g/files/zhg666/f/sad_bolezni_.pdf.
 6. Закон України «Про пестициди та агрохімікати».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
 7. Superagronom (бур'яни, хвороби, шкідники).
URL: <https://superagronom.com/>.
- URL: <https://superagronom.com/>.